

همیشه‌ها

عقب‌نشینی به نفع کلاغ‌ها

توازن جمعیتی پرندگان شهری به دلیل شرایط نامناسب و افزایش جمعیت کلاغ‌ها برهم خورده است

هستند و برخی دیگر کمتر دیده می‌شوند و شاید گاهی فقط صدای آوازشان به گوش برسد. حفظ اکوسیستم شهری، محافظت از گونه‌های گیاهان بومی شهرها و کنترل جمعیت حشرات از جمله مزایای حضور پرندگان در شهرهاست؛ اما در سال‌های اخیر به دلایل مختلف از جمعیت برخی پرندگان کاسته شده است. هر چند مطالعه و بررسی دقیقی از سرشماری پرندگان انجام نشده، کمتر دیده‌شدن برخی از گونه‌های پرندگان توسط متخصصان پرندشناس گواه کاهش جمعیت آنهاست؛ اتفاقی که سبب زندگی و رفتار ما رقم زده است.

گزارش

الهام مصدقی‌راد روزنامه‌نگار

پرندگانی که در شهرها حضور دارند تعدادشان کم نیست. آمار گونه‌های شناسایی شده در برخی شهرها که پرندشناسان و پرندنگرهاراته می‌کنند، این موضوع را تأیید می‌کند. برخی از این پرندگان به راحتی قابل مشاهده و در دسترس

- مهم‌ترین دلایل کاهش جمعیت برخی گونه‌ها در شهرها**
- تغییر سبک معماری خانه‌های شهری
 - کاشت گونه‌های گیاهی غیربومی
 - سهم‌اشی‌های گسترده گیاهان و از بین رفتن حشرات مفید
 - مدیریت ضعیف پسماند
 - نورپردازی شبانه

۵۶۶
گونه

تعداد گونه‌های پرندگان شناسایی شده در ایران

۲۱۸
گونه

تعداد گونه‌های پرندگان شناسایی شده در تهران

۱۸۶
گونه

تعداد گونه‌های پرندگان شناسایی شده در اصفهان

۱۵۰
گونه

تعداد گونه‌های پرندگان شناسایی شده در شیراز

تنوع بالای پرندگان شهری در جهان

ایمان ابراهیمی، کارشناس پرندگان: تاکنون در ایران ۵۶۶ گونه پرند شناسایی شده است، با وجود این، مردم از آن بی‌اطلاعند، چرا که پرندگان را نمی‌شناسند و چشم‌شان تقریباً همه آنها را کلاغ و گنجشک و کبوتر می‌بیند. از دیگر سو، به دلیل وضعیت نامطلوب اکوسیستم شهری، برخی پرندگان مخصوصاً پرندگان همه‌چیزخوار بیشتر دیده می‌شوند؛ بدین معنی که مدیریت نامطلوب پسماندهای شهری غذای بیشتری برای همه‌چیزخوارها مانند کلاغ فراهم کرده است؛ اما ویژه‌خوارها یا پرندگانی که از منابع خاصی تغذیه می‌کنند، کمتر به چشم می‌آیند. یکی از

این پرندگان که تقریباً در همه شهرهای ایران حضور دارد، بلبل هزاردستان است. این پرند مهاجر است و در بهار و تابستان برای زادآوری به ایران سفر می‌کند و کاملاً حشره‌خوار است؛ اما سمپاشی بیش از نیاز توسط شهرداری‌ها حشرات سالم را نیز از بین می‌برد و نیاز غذایی این نوع پرندگان در شهرها به خوبی تأمین نمی‌شود. در چنین شرایطی تناسب جمعیتی پرندگان به هم می‌خورد و همه‌چیزخوارها بیشتر دیده می‌شوند. همه‌چیزخوارها همچنین از جوجه دیگر پرندگان هم تغذیه می‌کنند و این هم دلیل دیگری برای کاهش جمعیت دیگر گونه‌هاست. کاشت گیاهان غیربومی در درختان نیز از عوامل تأثیرگذار در کاهش حضور زادوولد برخی پرندگان است. آنها از گیاهان غیربومی تغذیه نمی‌کنند یا روی درختان غیربومی لانه نمی‌سازند. درخت کاج نمونه بارز گیاه غیربومی است که جز چند مورد استثنا، مانند همه‌چیزخواران که وفق‌پذیری بالایی با تغییر شرایط دارند، پرند دیگری روی آن لانه بنا نمی‌کند. نورپردازی‌های شهری نیز در کاهش جمعیت پرندگان تأثیرگذارند. در تهران خیابان ولیعصر (عج) حداقل میدان تجریش تا پارک وی نمونه بارزی از نورپردازی درختان است که منجر به عدم حضور پرندگان روی درختان می‌شود. آنها به دلیل روشن شدن درختان در شب، حتی اگر شکارگری نیز حضور نداشته باشد، احساس امنیت و لانه‌سازی نمی‌کنند. این عدم حضور به مرور زمان هم برای جمعیت پرندگان و هم برای درختان آسیب‌زا خواهد بود. به‌عنوان نمونه دار کوب روزانه حدود ۲۰۰ حشره مضر برای درختان کهنسال را می‌خورد. رفتن این پرند و کاهش جمعیت آن، درختان کهنسال را با افزایش آفت روبه‌رو می‌کند.

دلچیز

این پرندسه در کوه‌ها، تپه‌ماهورهای اطراف، کشتزارهای جنوب شهر و آسمان تهران دیده می‌شود. نر و ماده این پرند یک شکل نیست؛ نر سر تها توسی، پشت بدن آجری با نقطه‌های سیاه، سینه‌حنایی با خال‌های زیاد و دم توسی است. ماده‌ها اما سر و گردن و پشت بدن حنایی و سرخ با خال‌های فراوان دارند. ۲۷سانتی‌متر، طول بدن

سار

این پرند زبیا در بیشتر پارک‌ها و فضاهای سبز و کشتزارهای جنوب تهران دیده می‌شود. خال‌های روی بدن این پرند در پاییز و زمستان دیده می‌شود و در بهار و تابستان که بدن این گونه کاملاً سیاه و براق می‌شود، مشاهده خال‌ها غیرممکن است. سارها متقارر زرد و یا‌های نارنجی دارند. برهای بدن نیز با تابش نور آفتاب سبز و بنفش می‌شود. ۲۲سانتی‌متر، طول بدن

چکاوک کاکلی

چکاوک‌های تهران انواع مختلف دارند؛ اما چکاوک کاکلی در فضاهای سبز و تپه‌ماهورها و مناطق باز شهری تهران دیده می‌شود. پارک کوهسار و پردیسان بهترین زیستگاه آنهاست. ۱۷سانتی‌متر، طول بدن

بلبل خرما

این پرند در تمام نقاط تهران دیده می‌شود و زیستگاه آن نیز میان درختان در تمام شهر است. بلبل خرما پر سروصداترین پرند در شهر تهران است که اکنون جمعیت آن رو به کاستی گذاشته است. ۲۲سانتی‌متر، طول بدن

اسماعیل کهرم، بوم‌شناس: پرندگان وقتی لانه می‌سازند که قصد زادآوری داشته باشند؛ اما اگر منطقه مناسبی برای ساخت لانه نیابند، نه لانه‌ای می‌سازند و نه زادوولد می‌کنند. پیش از این در شهرها مکان‌های مناسب‌تری برای ساختن لانه پرندگان وجود داشت. در گذشته پرندگان از حفره‌های دیوارهای کاهگلی برای لانه‌گزینی استفاده می‌کردند یا معماری‌ها از روی عمد حفره‌هایی را در داخل دیوارهای بیرونی خانه‌ها تعبیه می‌کردند تا پرندگان بتوانند از آنجا به‌عنوان لانه استفاده کنند و آن را با شاخ‌ورگ درختان و برها تجهیز کنند. اما خانه‌های امروزی چنین مکانی را برایشان فراهم نمی‌کند. به همین دلیل زادوولد انجام نمی‌شود و جمعیت برخی پرندگان کاهش یافته است. هر چند مطالعه دقیقی درباره کاهش جمعیت انجام نشده، برخی پرندگان در سال‌های اخیر کمتر دیده می‌شوند. یکی از این گونه‌ها گنجشک‌سانان هستند. از ابتدای عمرم تاکنون ۵خانه عوض کرده‌ام و همگی در حیاطشان درخت خرما لود داشتند. هر سال وقتی خرما لوه‌ها می‌رسیدند درخت پر می‌شد؛ گنجشک‌هایی که به خرما لوه‌ها توک می‌زدند. اما چند سالی است درخت خرما لوه‌ها حیاط خانه‌ام گنجشکی ندیده و همه خرما لوه‌ها سالم و دست‌نخورده‌اند. شاید همین تجربه چندساله بتواند بگوید که گنجشک‌ها در شهر کم شده‌اند.

شهر پیشانی سرخ

سهرها بیشتر در نقاط کوهستانی و در مسیرهای کوهنوردی شمال تهران در دارآباد، پارک جمشیدیه و گلاب‌دره دیده می‌شوند. نر و ماده این پرند شبیه هم هستند؛ سر و گردن تیره به راه‌راه‌های کمرنگ و لکه قرمز رنگی که روی پیشانی است. زیر تیره و پشت بدن هم خطوط طولی سیاه دارد. دم ۲شاخه است و ۲۵سانتی‌متر، طول بدن

کمرکولی

کمرکولی‌ها هم بیشتر در نقاط کوهستانی تهران زیست می‌کنند. این پرند بدن تپل و دم کوتاه دارد و پر و صدای بلند است. خط چشم سیاه‌رنگی در امتداد چشم‌هایش کشیده شده و در اندازه بزرگ و کوچک در دیف پرندگان بومی تهران قرار دارد.

چرخ‌ریسک بزرگ

چرخ‌ریسک‌ها انواع مختلفی دارند که چند نوع آن در تهران زندگی می‌کنند. اما چرخ‌ریسک بزرگ از بومیان تهران است و در بیشتر بوستان‌ها و فضاهای سبز شهر تهران مشاهده می‌شود. ۱۵سانتی‌متر، طول بدن

شاه‌طوطی

علاوه بر شاه‌طوطی، طوطی طوق صورتی هم بومی تهران است. شاه‌طوطی‌ها پیش‌تر در کوه‌ها و محله‌های شهر تهران که کنار باغات قرار داشتند، دیده می‌شدند و حالا جمعیت آنها منحصراً به باغات بالای شهر و اطراف تهران شده است. البته پارک‌های جنگلی تهران مثل چیتگر و سرخه‌حصار و لویزان هم هنوز زیستگاه‌های آنهاست. ۵۸سانتی‌متر، طول بدن

توکای باغی

توکای باغی بیشتر در پارک‌ها و فضاهای سبز گسترده تهران نظیر پارک جمشیدیه و پارک قیطریه مشاهده می‌شود. انواع دیگری از توکای همچون توکای سیاه‌رنگ هم در شهر تهران مشاهده می‌شود. ۲۲سانتی‌متر، طول بدن

نقل قول

توصیه به روس‌ها برای سفر به ایران

لئونید لوزچکوف، رئیس شورای روابط تجاری روسیه و ایران: با آغاز مبادله گروهی بدون نیاز به روادید گردشگران در سفرهای متقابل، به شهروندان روس توصیه می‌کنیم به ایران سفر کنند. چرا که مکان‌های دیدنی زیادی در این کشور مانند اصفهان و شیراز وجود دارد که پیشنهاد تمدنی آنها بیش از ۳ هزار سال است و امیدواریم گردشگری متقابل بین ایران و روسیه رونق بیشتری بگیرد.

گورستان فلاچی مقصد گردشگری شود

یوسف حسن‌زاده، سرپرست هیأت باستان‌شناسی گورستان فلاچی: در پی آسیب‌های وارده به گورستان فلاچی یوکان، نخستین فصل از کاوش باستان‌شناختی این محوطه مربوط به دوره مانا‌ها از حدود یک‌ماه پیش آغاز شد. محوطه فلاچی مربوط به پادشاهی مانا‌ها در ۲۸۰۰سال پیش است و می‌تواند به عنوان مجموعه گردشگری بهره‌برداری شود.

ابرجالش‌های بی‌توجهی به محیط‌زیست

علی‌سلاجقه، رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست: بی‌توجهی به حفاظت از محیط‌زیست جانش‌های جدی و نوظهور برای ساکنان کره زمین ایجاد کرده است. پیامدهایی از قبیل برهم خوردن تعادل طبیعت، تهدید حیات و انقراض گونه‌های زیستی ساخت تخته‌گاز تخت‌جمشید برای احداث کاخ فیروزی در شهر باستانی پارسه در ۳کیلومتری تخت‌جمشید ساخته شده است. اکنون از دروازه این شهر که مشهور به دروازه کورش و شبیه به دروازه ایشتار بابل است، تلی از آجر و خاک باقی مانده و به تل آجری شهرت یافته است. داستان کشف این دروازه به زمانی می‌رسد که باستان‌شناسان در پروژه «کاخ تا شهر» می‌خواستند بدانند که آیا تخته‌گاز تخت‌جمشید و بناهای کاخ‌ها با شهر و پیرامون خود نسبتی داشته یا فقط یک بخش سلطنتی بوده است؟ برای این منظور بررسی‌های ژئوفیزیکی انجام شد و تعداد زیادی کاخ در زمین‌های کشاورزی کشف، و در مراحل بعدی دروازه شناسایی شد. بنابراین باستان‌شناسان به این نتیجه رسیدند که در کنار تخت‌جمشید مجموعه‌هایی در طول ۳کیلومتر از تخته‌گاز، تا دروازه، با وسعتی حدود ۳۰هکتار، وجود داشته که برای فعالیت‌های هنری، رنگ‌سازی، جواهرسازی، طلاکاری و کوره‌های صنعتی در مقیاس کوچک برای پودر کردن نوعی استخوان به کار می‌رفته است. همچنین بناها و تعدادی کانال آب در این پردیس وجود داشته است.

محدودیت مقاصد گردشگری روستایی

علی‌اصغر شالابیان، معاون گردشگری روستاهای ایران از ظرفیت‌های متعدد برخوردارند؛ اما هنوز به‌جا‌ب‌جا نشده و تجاری‌سازی نشده‌اند. روستاهای ایران نیازمند توجه به تأمین نیازهای سخت‌افزاری و زیرساخت‌ها و نیازهای نرم‌افزاری شامل محصول‌سازی، محتواسازی در فضای مجازی، تبلیغات و تبلیغ‌سازی، باستان‌شناسان تصور می‌کردند شهر پارسه توسط داریوش ساخته شده است. جدید گردشگری‌اند.

گزارش روز

مدیر میراث فارس:

دشمن از برگزاری کنسرت در تخت جمشید ناراحت است

کنسرت تخت‌جمشید به رغم اعتراض‌های چند روز اخیر در ۵۰متری صدفه این میراث جهانی برگزار می‌شود. مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان فارس در واکنش به کارزار تشکیل شده برای لغو کنسرت در حریم درجه‌یک تخت‌جمشید و جابه‌جایی محل برگزاری و همچنین مخالفت‌های صورت گرفته با این برنامه اعلام کرد: دشمن ناراحت است که این اتفاق بیفتد و ما باید در این زمینه تدابیر و برنامه‌ریزی مناسب و صحیح داشته باشیم و تمامی احتمالات را پیش‌بینی کنیم. به گزارش وزارت میراث فرهنگی، علیرضا ثابت‌اقلیدی در بازدید از محل آماده‌سازی برگزاری کنسرت علیرضا قربانی در تخت‌جمشید و نشست با برگزارکنندگان این رویداد موسیقایی گفت: باید تدابیر لازم برای رفاه حال انبوه شرکت‌کنندگان در این مراسم و ارائه خدمات مطلوب به آنها لحاظ شود.

این نخستین‌بار پس از پیروزی انقلاب اسلامی است که قرار است یک کنسرت موسیقی در ۵۰متری تخت‌جمشید برگزار شود؛ اقدامی که در چند روز گذشته منجر به ایجاد نگرانی‌هایی در خصوص آسیب از تعاشات ناشی از انعکاس صوت بر سازه‌های تخت‌جمشید شده است. اما موافقان این رویداد معتقدند برگزاری این کنسرت به معرفی بهتر تخت‌جمشید کمک می‌کند. همچنین براساس اعلام سایت صدای میراث، مدیرکل میراث فرهنگی استان فارس نیز تأکید کرده است که ۱۰درصد درآمد ۱۱میلیارد تومانی حاصل از بلیت‌فروشی کنسرت علیرضا قربانی در تخت‌جمشید که به اعلام این سایت رقمی حدود یک‌میلیارد تومان است، به تخت‌جمشید اختصاص می‌یابد. با این حال در ۲روز گذشته کارزار مخالفت با محل برگزاری این کنسرت در درخواست از عزت‌الله ضرغامی برای دستور جابه‌جایی محل برگزاری آن در فضای مجازی تا عصر دیروز بیش از ۴هزار امضا جمع کرد. در همین رابطه، کنسرت‌گذار تخت‌جمشید در گفت‌وگو با صدای میراث اعلام کرد که با برگزاری این کنسرت موسیقی آسیبی به تخت‌جمشید نمی‌رسد و سیستم صوتی این اجرا به‌گونه‌ای چیده شده که انعکاس صوت به سمت تخت‌جمشید نباشد.

میراث فرهنگی

هبه زمین کشاورزی برای حفاظت بهتر از تخت‌جمشید

کاشورز مردوشتی در شیراز: زمین‌های خود در اطراف تخت‌جمشید را برای حفاظت بهتر از دروازه کورش و تل آجری این میراث جهانی به وزارت میراث فرهنگی هبه کرد. علیرضا عسگری چاوردی، مدیر پایگاه میراث جهانی تخت‌جمشید با اعلام این خبر به رسانه‌ها گفت: صاحب زمین‌ها لوله‌های قطور بلندی را تأمین کرده که آب مورد نیاز زمین‌های کشاورزی به بیرون محوطه باستانی هدایت شود و داخل محوطه نشود. همچنین بگنای حفاظت در تل آجری مستقر است و کل ۱۷محوطه فیروزی را پایش می‌کند و تحت کنترل دارد.

به گزارش مهر، دروازه کورش قبل از ساخت تخته‌گاز تخت‌جمشید برای احداث کاخ فیروزی در شهر باستانی پارسه در ۳کیلومتری تخت‌جمشید ساخته شده است. اکنون از دروازه این شهر که مشهور به دروازه کورش و شبیه به دروازه ایشتار بابل است، تلی از آجر و خاک باقی مانده و به تل آجری شهرت یافته است. داستان کشف این دروازه به زمانی می‌رسد که باستان‌شناسان در پروژه «کاخ تا شهر» می‌خواستند بدانند که آیا تخته‌گاز تخت‌جمشید و بناهای کاخ‌ها با شهر و پیرامون خود نسبتی داشته یا فقط یک بخش سلطنتی بوده است؟ برای این منظور بررسی‌های ژئوفیزیکی انجام شد و تعداد زیادی کاخ در زمین‌های کشاورزی کشف، و در مراحل بعدی دروازه شناسایی شد. بنابراین باستان‌شناسان به این نتیجه رسیدند که در کنار تخت‌جمشید مجموعه‌هایی در طول ۳کیلومتر از تخته‌گاز، تا دروازه، با وسعتی حدود ۳۰هکتار، وجود داشته که برای فعالیت‌های هنری، رنگ‌سازی، جواهرسازی، طلاکاری و کوره‌های صنعتی در مقیاس کوچک برای پودر کردن نوعی استخوان به کار می‌رفته است. همچنین بناها و تعدادی کانال آب در این پردیس وجود داشته است.

چند سال پیش باستان‌شناسان ایرانی و ایتالیایی در یک کاوش مشترک بین سال‌های ۱۹۹۳ تا ۱۴۰۳ بنای بزرگی را از دوره هخامنشی کشف کردند که احتمال دادند آن را کورش بزرگ ساخته باشد. تا قبل از این کشف، باستان‌شناسان تصور می‌کردند شهر پارسه توسط داریوش ساخته شده است. جدید گردشگری‌اند.